

Kyrktrappan

Församlingsblad
Svenska kyrkan i Mariefred
Sommaren 2025

*Temä:
Skaparglädje och gemenskap*

Svenska
kyrkan

I sommarens tid

- där hjärtan möts och vi bär varandra

Sommaren står för dörren, och med den kommer en tid för vila, värme och livfulla möten. Nu när naturen står i sin vackraste sommarskrud, får vi påminnas om skapandets glädje och kraften i gemenskapen.

I detta sommarnummer av Kyrktrappan lyfter vi fram just skapande och gemenskap – två ord som på många sätt speglar livet i vår församling.

Vi människor är sociala varelser, och vårt behov av samhörighet sitter djupt i oss. I en värld där digitala interaktioner ofta dominerar, längtar vi efter genuina möten – efter blickar som möts, ord som berör och närheten som bara ett riktigt möte kan ge. Skapandet, i alla dess former, öppnar dörrar till just det: möten som bygger broar och formar vänskap, sådana som håller över tid.

I detta nummer bjuds vi in till trädgårdsföreningens gröna värld – en plats där glädjen i att skapa och gemenskapen mellan människor får blomstra. Vi får också möta Pax Mariae-kören, där tonerna får hjärtan att hitta varandra. Glädjen och värmen fortsätter i "Sång för hälsan" – en mötesplats där varje röst, oavsett erfarenhet, bidrar till närvaro, energi och gemenskap. Här får vi sjunga oss starkare tillsammans.

Vad vore sommaren utan tonerna som svävar genom vår vackra Mariefreds kyrka? Kyrkan blir en levande mötesplats där generationer förenas i musiken, och där varje konsert lämnar minnen som klingar kvar i hjärtat. Sommarmusik är en älskad tradition vi med glädje åter får omfamna.

Detta nummer rymmer också ett särskilt ögonblick av avsked. Vår kära kyrkoherde Carin delar sin sista hälsning till oss efter flera års varmt och engagerat ledarskap. Med stor tacksamhet ser vi tillbaka på hennes tid här – och vi önskar henne all lycka och välsignelse på den nya väg som väntar.

Vi hoppas att Kyrktrappan får bli en stund av eftertanke, inspiration och glädje i din sommar. Tack för att du läser – och tack för att du är en del av vår gemenskap.

Med önskan om en välsignad och ljus sommar,

Josephine Hiller, Redaktör

Innehåll

3	Livets vägskäl – en hälsning från Carin
5	Sång för hälsan – där sången stärker både kropp och gemenskap
6	Mariefreds trädgårdsförening – där odlarglädje och vänskap blomstrar
8	Kyrkokören Pax Mariae – där sångglädje skapar harmoni och vänskap
10	Gemenskap i Mariefreds konstgrupp
12	Kyrktornets lockelse
13	Stjärnholm – 80 år som stiftsgård
15	Kyrkbänkens roll genom historien och i nutid
18	Te Deum – en hymn av tacksägelse och glädje
19	Sommarmusik
20	Kyrkliga ord
21	Lilla Kyrktrappan: roliga och lärorika aktiviteter för barn
22	Kyrkovalet

Livets vägsbäl, vägval som i allt ändå kan ge nytt liv – åt själen

Det är nu nästan två veckor in i juni när du läser det här och påsken vi firade i slutet av april känns kanske avlägsen. Men det är Jesus uppståndelses dag, påskdagen, som gör att gudstjänstdagen framför andra är just söndag. Inom Svenska kyrkan är Mariefreds församling en av Sveriges 1271 församlingar. Utöver församlingarna i Sverige finns också Svenska kyrkan i utlandet, SKUT, med 26 församlingar.

På Påskdagen tänker vi på Jesus uppståndelse efter döden på korset. Alla kristna församlingar firar och så gjorde vi också här i Mariefreds församling! Just den söndagen tänds också varje år ett nytt påskljus, det speciella och höga ljuset som kallas för Kristusljuset. Du har nog lagt märke till det när du varit inne i kyrkan. Det är ungefär en meter högt och har två bokstäver i rött som är skrivna ovanpå varandra som ett X och ett P ihop. Det är grekiska bokstäver och de första bokstäverna i det grekiska ordet Χριστός (Christos) = Kristus, ett ord som betyder ”den smorde”.

Påskljuset påminner oss om Jesus Kristus som världens ljus. Jag tänker att vi behöver ett ljus av detta alldeles speciella slag, ett som inte bara kan tändas med en tändsticka och lysa upp ett rum på det sättet utan som påminner om vad Jesus själv sade: ”Jag är världens ljus. Den som

tror på mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.” (Joh. 8:12) Alltså inte bara ett ljus som brinner vackert i ett kyrkorum utanför oss utan som påminner om ett ljus inom oss, ett ljus som är med både i glädje och sorg, i oro och förtvivlan, kort och gott... i livets alla skiftningar.

Vid de olika vägsbäl vi står inför under våra liv har de ord Jesus sade om ljuset, om livets ljus, också för mig på ett särskilt sätt hört ihop med två andra saker han sade: ”... jag är med er alla dagar till tidens slut.” (Matt. 28:20) och ”Jag är vägen, sanningen och livet...” (Joh. 14:6) Jag har stått inför ännu ett vägsbäl i mitt liv och den väg som öppnat sig för mig är att söka en ny tjänst. Därför vill jag nu passa på att tacka dig för de tillfällen då jag kanske har fått träffa dig i olika sammanhang.

I mitt uppdrag som präst och kyrkoherde här i Mariefreds församling har jag fått uppleva så mycket, inte minst i den samverkan som präglade hela jubileumsåret för Mariefreds kyrka 2024. Vår församling har fått verka i skaparglädje och gemenskap med församlingsbor, olika organisationer och företag på orten och gäster från annat håll. När nu min väg går till en annan församling efter tre år här känner jag stor

tacksamhet för att min livsväg också fick innehålla en tid i vårt vackra Mariefred!

Söndagen den 10 augusti kommer jag att avskedspredika i högmässan kl. 11:00 och du är varmt välkommen!

Välsignelse över din väg, din sommar och över Dig!

Carin Zetterberg
Präst och kyrkoherde

Med tacksamhet och värme – hälsningar till Carin

Vår kyrkoherde Carin har valt att gå vidare mot nya utmaningar. Inför hennes avsked har vi bett några personer från församlingen att dela med sig av sina tankar och hälsningar.

Carin, du blev inte bara en kollega, du blev en vän!
Tack för allt vi har delat, planerat och Taizé gudstjänsterna vi haft tillsammans!
Men jag tror inte vår vänskap tar slut här, den har bara börjat.
Jag säger inte farväl, utan vi ses snart!

Munkhagskyrkan är så tacksamma för samarbetet som startat och tror på mer samarbete med Mariefreds församling framöver.
Allt gott!

Viola Norrby, Pastor i Munkhagskyrkan

Mitt varmaste tack till Carin för alla fina samarbeten under hennes tid som kyrkoherde i Mariefred. Hennes förmåga att alltid vara väl förberedd och inläst gjorde verkligen våra litteratursamtal till något speciellt. Hon modererade dem med en naturlig insikt som berikade diskussionerna. Jag kommer att minnas dessa kvällar med glädje, och besöket av Nike Markelius med ”En bro av sorg” sticker ut lite extra.

Eva Karlsson, Boklådan,
Mariefreds Bokhandel

Vid de tillfällen jag haft förmånen att träffa dig, Carin, i samband med konfirmationsträffar, stilla gudstjänster och högmässor, har jag alltid mötts av en varm och omtänksam famn. Din förmåga att utstråla genuin värme och omtanke är en av dina största tillgångar, liksom ditt fängslande sätt att fånga andras uppmärksamhet i både sång och tal.

Du kommer att bli saknad här, och jag hyser stor förhoppning om att dina nya kollegor och bekantskaper kommer att uppskatta den fina personlighet de nu får möjlighet att lära känna.

Tyra, Ungdomsledare

Under de två och ett halvt år som Carin och jag har samarbetat har en betydelsefull och stärkande vänskap vuxit fram.
En öppen och rak kommunikation mellan oss har varit värdefull och Carin har gett mig stora förtroenden under resans gång och för det är jag så tacksam!

Carins förmåga att förkunna Ordet på ett mjukt och pedagogiskt vis har uppskattats av mig och många andra.

Saknaden kommer att bli stor.

Barbro Holmberg, Kyrkvärd

Sång för hälsan - en grogrund för vänskap

Sång är inte bara ett uttryck för glädje och känslor – det är också en källa till hälsa och välbefinnande. Forskning visar att sång kan förbättra lungfunktionen, minska stress, stärka immunförsvaret och frigöra endorfiner som bidrar till ett bättre humör.

I Mariefreds församling blomstrar en unik mötesplats – Sång för hälsan. Här välkomnas alla som känner en dragning till sång, oavsett erfarenhet eller sångröst. Gruppen samlas varannan tisdag klockan 12.15–13.15 för en stunds gemenskap och sångglädje. Mottot är enkelt men kraftfullt: ”Kom som du är och sjung som du låter.” Inga förkunskaper krävs, dörren står öppen för alla som vill dyka upp och dela sin röst.

Syftet med Sång för hälsan är tydligt: att främja kreativa möten och skapa en

meningsfull samvaro. Och just detta har visat sig bära frukt på ett underbart sätt. Sedan starten har en kärngrupp om sju kvinnor funnit varandra i sången och format en särskild vänskap. Deras tisdagar inleds med en gemytlig fika – en stund av samtal och skratt – innan de tillsammans med sångpedagogen Mimmi Rosendahl låter sina röster klinga.

Det händer också då och då att fler än kärngruppen dyker upp, när tiden eller behovet finns. Alla är välkomna, och det finns ett starkt band i gruppen – inte minst tack vare Mimmi, som med sin värme och sitt engagemang är mycket omtyckt av deltagarna.

Denna kreativa gemenskap har en djupgående positiv inverkan. Den bidrar aktivt till att minska isolering och främja inkludering

bland deltagarna. Genom den gemensamma sången och de informella mötena stärks den sociala sammanhållningen på ett naturligt och glädjefyllt sätt. Sång för hälsan är mer än bara en sångstund; det är en plats där röster förenas, vänskapsband knyts och välbefinnandet stärks – en verklig grogrund för både hälsa och gemenskap i Mariefreds församling.

Nyfiken på att uppleva glädjen i sång och gemenskap? Varmt välkommen att delta i Sång för hälsan – ingen föranmälan krävs, det är bara att komma! Mer information hittar du på vår hemsida:

www.svenskakyrkan.se/mariefred.

Josephine Hiller

Mariefreds trädgårdsförening - där växter och vänskap växer

I Mariefreds trädgårdsförening möts människor som alla älskar att odla – men inte bara för att se blommor slå ut eller skörda egen sallat. För många är det lika mycket gemenskapen, samtalen, inspirationen och stillheten i det gröna som lockar.

En trädgård är ofta något privat – en plats där man odlar i stillhet, med jord under naglarna och tankarna för sig själv. Men för medlemmarna i Mariefreds Trädgårdsförening finns också en annan dimension: att få dela det gröna livet med andra.

Föreningen ordnar trädgårdsbesök, föredrag, frö- och

växtbytdagar och samtal om allt från pioner till pollinering. Mitt i all kunskap och inspiration växer också något mer fram – ett nätverk av människor som trivs i varandras sällskap.

– Det är gemenskapen med andra som odlar som gör det så värdefullt, säger Ulla, föreningens ordförande sedan flera år.
– Vi besöker varandras trädgårdar, delar frön och plantor, får tips, gör utfärder och lyssnar på föredrag. Det är givande att möta andra som odlar, oavsett om det är på balkongen, i en kolonilott eller i en stor trädgård. Vi träffas ibland spontant på stan och pratar odling, eller byter växter när tillfälle ges.

Kicki, medlem i över femton år, håller med:

– I trädgårdsföreningen möts vi som drivs av samma glädje för växter, jord och odling. Man lär sig så mycket av varandra – tips, erfarenheter och idéer delas generöst.

För många medlemmar har föreningen blivit en viktig social gemenskap. Samtalen slingrar sig lika naturligt som rankor i en solig rabatt – från tomatplantor till livsfilosofi.

På köpet får man nya vänner, gemenskap och inspiration som räcker långt utanför trädgårdsstaketet.

– Det är så roligt att komma hem till någon annans trädgård och tänka: ”Wow, så kan man också göra”, säger Lena. – Och så går man hem och ser sitt eget med nya ögon.

Ulla minns särskilt en örtvandring där medlemmarna fick lära sig om ätbara växter. – Vi har också haft Sveriges tomatexpert på besök som berättade om täckodling, och Lena Israelsson som lärde oss om pyralider och vikten av en bra odlingsjord. Det är sådana tillfällen som inspirerar och ger både kunskap och odlarglädje.

Trädgårdsförening växer både växter och vänskap.

Josephine Hiller

(Bilderna har generöst delats med oss av Mariefreds Trädgårdsförening.)

Cathrine instämmer och tillägger:
– Jag är så tacksam för föreningen. Den betyder mycket för mig, särskilt av hälsoskäl. Många är så trevliga och generösa.

Många odlar själva – i egna trädgårdar, på kolonilotter eller på balkongen – men gemenskapen i föreningen gör att odlingsglädjen växer ännu mer. Här delar man med sig, inte bara av plantor och frön, utan också av misstag, erfarenheter och glädje. Ingen behöver känna sig ensam i sitt gröna intresse.

– Jag har varit medlem sedan 1981 när jag flyttade till Mariefred, berättar Ulla. Även om jag inte är lika aktiv som förr, har jag lärt känna många fina människor genom föreningen – människor jag annars aldrig hade mött.

När man är i sin trädgård glömmar man ofta tid och rum. Det är i det lilla, i det jordnära, som samhörigheten växer. Att odla är att tro på framtiden. Och att odla tillsammans – även om man gör det på var sitt håll – är att bygga gemenskap, ett frö i taget. I Mariefreds

Barockmusik i världsklass

Välkommen till en unik konsert med

Romensemble

– en gästande damkör från Rom, specialiserad på barockmusik.

Under ledning av dirigenten Annalisa Pellegrini bjuds publiken på tidlös skönhet och italiensk klangkultur

Söndag 28 september kl. 18

Mariefreds kyrka

Fri entré

Pax Mariae

– där ton och hjärta blir till samklang

I kyrkokören Pax Mariae möts människor med olika bakgrunder, röster och liv – förenade i glädjen att sjunga tillsammans. Här formas inte bara toner och klanger, utan också en gemenskap som bär tillit, värme – och ibland livslång vänskap.

När stämmorna landar rätt och tonerna möts i harmoni – då händer något. Den känslan är bekant för alla körsångare. I Pax Mariae, Mariefreds församlings egen vuxenkör, är det just samspelet och närheten i sången som många lyfter fram som något alldeles särskilt. ”Att sjunga tillsammans är nog det mest glädjefylla, energigivande och lyckobringande man kan göra!” säger Susanne, körledare för Pax Mariae, och hennes ord ekar i körens upplevelse.

Att sjunga tillsammans skapar mer än bara musik; det bygger broar mellan människor genom lyhördhet, anpassning och ömsesidigt stöd. Gemenskapen blir central, bortom själva sången. Ibland skrattar man åt en svår stämning, ibland pustar man ut efter en lång repetition – men viljan att skapa något vackert tillsammans finns alltid där. ”Varje röst är unik, och när samklangen fungerar är det en magisk upplevelse både för publik och medverkande,” fortsätter Susanne, och den magin upplevs tydligt i Pax Mariae.

– I sången finns alla i kören i mitt huvud, man lever i stämmorna och blandningen är fantastisk, säger Stefan.

Att sjunga är glädje, säger Elisabeth. Att sjunga i kören får mig att må bra – det är roligt! För henne, liksom för många andra, har tiden i Pax Mariae också varit musikaliskt utvecklande. Det bästa med körgemenskapen, tycker hon, är att få sjunga tillsammans och att vi har roligt. Och så förstås känslan av att få framföra det man övat in, tillsammans med andra. Susanne understryker även hälsoaspekten: ”Det är också hälsa –det finns ett otal antal forskningsresultat som påvisar att blodtrycket sjunker medan endorfin - och oxytocinhalterna stiger.”

Pax Mariae sjunger i gudstjänster, vid högtider och i konsertsammanhang – men oavsett tillfälle bär sången samma hjärta: en vilja att förmedla något som går bortom orden. Kanske är det just därför så många kommer tillbaka, vecka efter vecka. ”Det borde vara en rättighet för alla att få uppleva detta!” menar Susanne, och i Pax Mariaes engagemang märks just den inkluderande andan. ”Det har alltså inte med nivån på kören att göra, det är ATT

inte HUR som är viktigt!”

– När vi sjunger tillsammans i kyrkan känns det som att vi bär något större – både tonerna och varandra. Det är därför jag älskar att vara med, säger Maren.

Repetitionerna inleds med andnings- och röstuppvärmning, och sedan sjunger de. Men snart märker man att kören handlar om mer än musik – det handlar om tillhörighet, en känsla av att vara en del av något större, både internt och externt.

– Kören ger mig, förutom sången i sig, en gemenskap och tillhörighet, både i gruppen och i vår lilla idylliska stad Mariefred, säger Linnea. Sången är också en sorts meditation för mig. Det är svårt att tänka på något annat när man sjunger. Efter två timmars repetition är man nollställd, återhämtad, pigg och glad.

Körsångens särart ligger i det

personliga uttrycket i samklang med andras röster, vilket skapar en unik musikalisk och mänsklig lycka. Anne-Lie, en veteran i kören, berättar om den oväntade släktskap hon upptäckte med en annan medlem, vilket understryker hur kören förenar röster och relationer.

– “Gå till kören och bli glad!” brukar man säga, och det stämmer verkligen. När jag började sjunga 2013 hände något oväntat. Ann Sofie, en av de andra i kören, sa direkt: ‘Men du ser ju precis ut som min faster!’ Och tro det eller ej, det är hennes stående kommentar varje gång vi ses. Som släktforskare kunde jag inte låta bli att undersöka – och visst, våra familjer kommer båda två från Jämtland.

Släktskapet må ha varit oväntat – men kanske ändå inte. I kören finns plats för både röster och relationer. För samklang och sammanhang. ”Men som körledare är det förstås en ynnest att få leda en så fin och duktig kör som just Pax Mariae,” avslutar Susanne med stolthet, en känsla som delas av alla i kören.

– Jag har några av mina bästa vänner i kören, säger Anne-Lie. Visst händer det att vi ringer varandra emellanåt, och vi har flera gånger träffats utanför repetitionerna. Alla hjälps åt med skjutsandet också – vi turas om att köra.

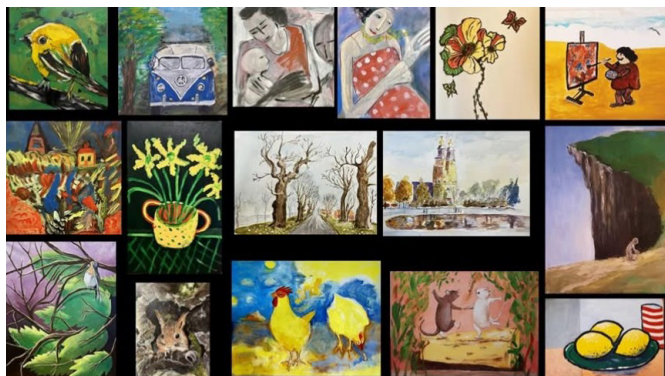
Med tiden blir kören något mer än en grupp sångare. Den blir ett nätverk, ett nav, ett andrum i vardagen – en plats där man får komma med det man har, bidra med sin ton och bli mottagen i helheten.

Så formas gemenskap, enstämmigt och flerstämmigt på samma gång. Och i tonerna som bär, bär var och en också varandra.

Josephine Hiller

MONICA LINDELL RYLÉN

Färger, former och förbindelser

– gemenskap i Mariefreds konstgrupp

I Mariefreds konstgrupp samlas människor som delar en kärlek till bild, färg och form – och till det skapande samtalet. Här växer gemenskapen inte bara vid staffliet, utan också i samtalen, i nyfikenheten och i glädjen att lära av varandra.

Mariefreds konstgrupp har varit aktiv i över femton år. Under lång tid träffades gruppen varje söndag klockan tolv i Mariefreds församlingshem. Sedan två år tillbaka ses de i stället i Biohuset, en plats som blivit en kreativ fristad.

Allt kan börja med en pensel, en idé eller ett motiv som vill komma till liv. Men när man skapar tillsammans i samma rum, med samma längtan efter uttryck, sker något mer än vad som syns på duken.

– Här behöver man inte kunna måla för att vara med, säger Ewa. Jag kunde teckna lite, men är helt nybörjare på akvarell. Det spelar ingen roll – det som förenar oss är lusten att skapa.

I gruppen möts människor i alla åldrar och på olika nivåer. Någon har målat hela livet, en annan bär på teoretisk kunskap men har först nyligen börjat måla regelbundet.

– Jag har provat många olika saker och bött på många platser genom åren – spridit mina vingar, kan man säga. Men nu är jag tillbaka i Mariefred där jag växte upp, berättar Camilla, som anslöt till gruppen för knappt ett år sedan.

– Jag lärde mig mycket teori för länge sedan men hade aldrig tid att tillämpa den. Nu är jag här varje söndag och trivs jättebra i gruppen, tillägger hon.

För många är gemenskapen lika viktig som själva skapandet.

– Jag kommer lika mycket för samvaron som för konsten, säger Mariana. Det är något särskilt med att sitta tysta och arbeta bredvid varandra – och sedan ta en kopp kaffe och prata om färg, livet eller allt däremellan.

Konstföreningen erbjuder ett andrum från vardagen – ett rum där tid får vara tid, utan krav på prestation.

– När jag skapar här får jag vila. Det är harmoniskt och avkopplande, säger Ewa. Jag målar mest ur fantasin, och att få uttrycka något eget i en miljö där man blir sedd gör stor skillnad.

Camilla Fredriksson

Susanne Queckfeldt

Varje termin sätter gruppen upp ett fikaschema där man turas om att ansvara för fiket. Ibland byter de ut kaffestunden mot en lunch ute på stan.

Skapandet blir en bro mellan människor som kanske aldrig annars hade mötts. Samtalen kan börja med en diskussion om papper eller pigment och leda vidare till livsberättelser om sorg, längtan och glädje.

Den söndag i slutet av april, när jag besökte gruppen, berättade Karin: – Egentligen borde jag inte vara här. Jag mår inte bra och har svårt att se. Men jag längtar efter sällskapet. I femton år har söndagar fungerat bra för gruppen, men nu har de beslutat att träffas på måndagar istället – barn och barnbarn hälsar ofta på under helgerna.

Hans, en av grundarna, har inte kunnat delta på två år på grund av hälsoskäl. – Vi saknar honom mycket, säger flera av medlemmarna. Här delar vi så mycket mer än måleritips – vi

har funnit vänner för livet, berättar Karin. Och så mycket skratt – herregud, vad vi har skrattat!

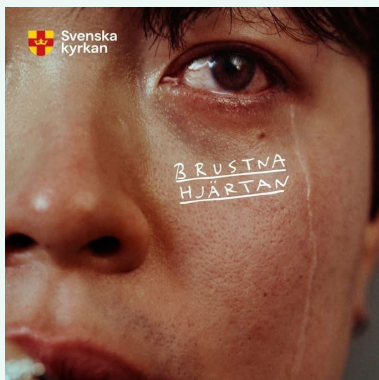
Skapandet tar sig många uttryck. Ibland målar de efter förlagor från vykort, ibland skapar de stilleben att avbilda. Lika ofta målar de fritt från fantasin. När jag frågade Susanne vad hon arbetade på, log hon och förklarade: – Jag målar något som speglar budskapet i en av Beatleslåtar. Hon visade också ett annat verk inspirerat av ytterligare en av gruppens sånger.

I en tid där mycket är digitalt, snabbt och fragmenterat, blir konsten ett sätt att landa – tillsammans. Mariefreds konstförening är en plats där gemenskapen växer, penseldrag för penseldrag.

Att skapa tillsammans handlar inte bara om vad som växer fram på duken, utan om det som växer fram mellan människorna. I Mariefreds konstgrupp får färgerna flöda – men det är gemenskapen som lämnar de djupaste spåren.

Josephine Hiller

Brustna hjärtan – musik som bär genom sorgen

Svenska kyrkan har nyligen lanserat Brustna hjärtan – ett nytt musikalalbum där fem svenska artister tolkar olika faser av sorg. Genom nyskrivna låtar får vi följa känslor som förnekelse, ilska, förhandling, hopplöshet och acceptans. Artisterna Klaudy, Prof. Stranger, Bishat, Korsvägen och Myra Granberg har var och en skapat musik som vill ge tröst, spegla smärtan och bära lyssnaren genom svåra stunder.

Albumet är en del av Svenska kyrkans satsning för att nå unga vuxna som kämpar med andlig och existentiell hälsa – som hjärtesorg, oro eller känslan av meningslöshet.

Brustna hjärtan finns att lyssna på via Spotify och presenteras tillsammans med mer inspiration på www.svenskakyrkan.se/sjalkkansla där det också finns stöd att få för den som behöver prata med någon.

Mariefred år 1893 (Ur hembygdsföreningens arkiv)

Elin på hörnet

Den här bilden från Sigge Nordahls privata samlingar har mycket att berätta för gamla Mariefredsbor och andra som intresserar sig för den anrika staden. Tagen från kyrktornet ger den en unik inblick i det förflutna.

Bland de historiska detaljerna som fångats ser vi Kungshuset, idag en arbetsplats för Mariefreds församlings anställda. Intressant nog skymtar till vänster en byggnad som inte längre pryder stadsbilden – den ödelades tragiskt i en brand 1966.

Ett skarpt öga noterar avsaknaden av skorstenen på ”finkan” i rådhusets västra flygel, en tyst ledtråd som avslöjar att fotografiet förevigades just år 1893, i samband med branden som drabbade byggnaden.

Särskilt intressant är bebyggelsen i kvarteret Klockaren, där bland annat Zaars affär nu ligger. Vid den här tiden saknades de nuvarande husen mot Kyrkogatan. Det hus som vår generation mest känner som ”Elin på hörnet” inrymde då ett kafé i bottenvåningen, i folkmun kallat Nykterheten, och på övre våningen bostad åt den sedermera legendariske Filip Bloms föräldrar – klockare Blom och hans hustru.

Filip själv blev, som bekant, sedermera en sjöhjälte som korsade de sju världshaven och dekorerades för tapperhet i kriget mellan Spanien och USA, innan han återvände till sin hemstad. Det kan även vara värt att uppmärksamma bebyggelsen längs Garvaregränd, där Elvira Holm senare

Kyrktornets lockelse – panoramavyer i en tid före drönare

Länge innan den surrande ljudet av drönare fyllde himlen och erbjöd oss fågelperspektiv med en enkel knapptryckning, fanns det en annan plats som lockade fotografer och de som sökte hisnande vyer: kyrktornet. Dessa arkitektoniska landmärken, som stolt reste sig över städer och byar, var inte bara religiösa symboler utan också unika utsiktspunkter.

Att klättra uppför de ofta smala och vindlande trapporna i ett kyrktorn var ett äventyr i sig. Varje steg förde en närmare himlen och belönades till slut med en panoramavy som kunde ta andan ur en. Där uppifrån vecklade landskapet ut sig som en karta.

För fotografer var kyrktornet en ovärderlig tillgång. Utan dagens avancerade tekniker var det en av få platser som erbjöd ett sådant perspektiv. Med en stadig kamera och ett öga för komposition kunde man fånga stadsbilder med en unik

känsla av överblick, eller dramatiska landskapsvyer där horisonten sträckte sig oändligt långt. Ljuset, som ofta var mjukare och mer atmosfäriskt på högre höjder, bidrog ytterligare till bildernas skönhet.

Att fotografera från ett kyrktorn var dock långt ifrån enkel. Utrymmet var trångt, vinden kunde vara oberäknelig, och de smala fönstren eller öppningarna krävde noggrannhet i bildkompositionen. Ändå var belöningen – en unik och minnesvärd bild – mer än värd besväret.

I Mariefreds kyrka finns fortfarande möjlighet att ta del av en virtuell tornvisning. Den togs fram förra året i samband med kyrkans 400-årsjubileum. Tornet filmades med en 360-graderskamera och materialet redigerades därefter så att besökare kan uppleva det digitalt via dator.

Josephine Hiller

forts. sid 18

Stiftsgården Stjärnholm firar 80 år

Andlighet • Gemenskap • Tradition

Belägen mellan Nyköping och Oxelösund, i natursköna Sörmland, ligger Stiftsgården Stjärnholm. I år firar denna anrika plats sitt 80-årsjubileum som stiftsgård – åtta decennier präglade av andlig fördjupning, öppen gemenskap och varm gästfrihet.

Stjärnholms historia sträcker sig långt tillbaka i tiden. Den ståtliga huvudbyggnaden uppfördes som säteri under 1600-talet och har sedan dess genomgått flera förändringar och ägarbyten. Ändå har dess storslagenhet och fridfulla atmosfär bestått. 1945 förvärvades Stjärnholm av Strängnäs stift med visionen att skapa en plats för möten, rekreation och andlig utveckling. Sedan dess har Stjärnholm varit en viktig tillgång för stiftet och en

välkomnande plats för alla besökare.

Idag är Stiftsgården Stjärnholm en mångsidig anläggning som erbjuder en rad olika faciliteter:

- Huvudbyggnaden – gårdens hjärta, med vackra salar, gemensamma utrymmen och rum för både samvaro, studier och måltider. De historiska detaljerna bidrar till en unik och inspirerande atmosfär.
- Kapellet – Livets kapell, en stilla plats för bön, gudstjänst och andakt, fyller 30 år i år.
- Matsalen – I den ljusa och trivsamma matsalen serveras god och vällagad

mat med fokus på lokala råvaror i säsong. Måltiderna blir ofta en viktig del av gemenskapen under de olika evenemangen.

- Logi – bekväma övernattningsmöjligheter i olika prisklasser, vilket gör det möjligt för både enskilda besökare och större grupper att stanna längre.
- Park och trädgård – en grön oas för promenader, reflektion och stillhet, med utsikt över det sörmländska landskapet.
- Konferens- och grupprum – moderna lokaler och flexibla utomhusytor för läger, kurser, seminarier och

samlingar.

Som en av Svenska kyrkans 15 stiftsgårdar har Stjärnholm under åren fungerat som en mötesplats för många olika sammanhang: retreatar, kurser, ungdomsläger, prästmöten, diakonkonferenser och andra kyrkliga sammankomster. För många har det blivit en plats för tröst, inspiration, lärande och gemenskap.

Jubileumsåret ger anledning att blicka tillbaka på denna rika historia, men också att se framåt mot nya möjligheter att fortsätta vara en relevant och betydelsefull plats för andlighet och möten i framtiden.

Jubileumshelgen firas 13–14 september med bl a. historisk vandring, seminarier, återinvigning av växthuset, aktiviteter i parken, gudstjänster, musik, festmässa med biskopen, söndagsmiddag och framtidssamtal. Välkommen till en helg för alla åldrar i en vacker och meningsfull miljö!

Josephine Hiller

Den ljusa och trivsamma matsalen.

Parken

Konfirmandläger, Livets kapell

En av de vackra salarna i huvudbyggnaden.

Kyrkbänken

- mer än bara en möbel

Kyrkbänkar, Maria Magdalena kyrka

Från de första enkla bänkarna längs kyrkväggarna till numrerade sittplatser och dagens mer öppna kyrkorum – bänken har spelat en större roll än man kanske tror.

Kyrkbänkar har en lång och fascinerande historia som speglar både kyrkans utveckling och de förändringar som skett i samhället genom århundradena. Ursprungligen fanns inga fasta bänkar i de äldsta kyrkorna; församlingen stod under gudstjänsten, eller satt på golvet och medförde egna pallar. Detta speglade en annan syn på andakt, kroppslig uthållighet och fromhet. Med tiden började bänkar införas, först längs väggarna som viloplatser för äldre och svagare personer.

Under medeltiden blev bänkarna gradvis vanligare, även om de till en början var enkla och obekväma.

Det var först under reformationen på 1500-talet, när predikan fick en mer central roll i gudstjänsten, som sittplatserna fick större betydelse. Bekväma och permanenta bänkar infördes i större utsträckning för att göra det möjligt att lyssna längre och mer uppmärksam. I takt med detta började bänkarna även spegla samhällets hierarkier – vissa var numrerade eller tilldelade specifika familjer, ofta med inskriptioner av namn eller gårdsbeteckningar som fortfarande kan ses i äldre kyrkor idag.

Bänkarnas placering i kyrkorummet berättar också mycket om dåtidens sociala strukturer. Män och kvinnor satt

Kyrkbänkar, Mariefreds kyrka

ofta åtskilda, och särskilda bänkar reserverades för olika samhällsgrupper. Adeln och förmögna familjer placerades längst fram i kyrkan, ibland i avskilda och utsmyckade bänkar, medan bönder och allmoge satt längre bak. Denna ordning var inte bara praktisk utan också symbolisk – kyrkorummet speglade samhällsordningen.

Särskilt under 1700-talet blev frågan om sittplatser högaktuell i Sverige, då kyrkogång var lagstadgad och obligatorisk. Alla invånare i en socken skulle delta i gudstjänsten varje söndag och vid högtider. Prästerna förde närvarolistor, och frånvaro utan giltig orsak kunde leda till böter. Det innebar att hela bygdens befolkning förväntades rymmas i kyrkan samtidigt, vilket skapade praktiska utmaningar. Som svar utvecklades en rad kreativa lösningar för att maximera antalet sittplatser. Bland annat byggde man bänkar runt pelare och kolonner – en sinnrik och ovanlig lösning för att utnyttja varje tillgänglig yta. Man började även använda utfällbara pallar som enkelt kunde tas fram vid behov för att rymma fler besökare.

Bänkarnas längd och utformning varierar från kyrka till kyrka – vissa är långa och rymmer många personer, andra är kortare och

LARS LINDGREN/IKON

Kyrkbänk, Hedvig Eleonora kyrka

avsedda för mindre sällskap. Ofta är de placerade med noggrann hänsyn till siktlinjer mot altare och predikstol, för att främja koncentration och delaktighet under gudstjänsten.

Idag är bänkplaceringen i de flesta kyrkor fri, men i vissa kyrkor

Sommaröppet Mariefreds kyrka

Under sommaren står Mariefreds kyrka öppen för besökare, stillhet och nyfikenhet. Kom in och slå dig ner en stund – för bön, tystnad, eftertanke eller bara njuta av rummets rofyllda närvaro.

Tack vare våra engagerade kyrkvisare kan vi under sommarmånaderna erbjuda mer generösa öppettider och därmed ge fler möjlighet att uppleva kyrkans vackra rum, tända ett ljus, ta del av dess historia eller bara njuta av svalkan och tystnaden.

Öppettider (17/6 -31/8)

tisdagar - fredagar	kl. 12–17
lördagar & söndagar	kl. 11–17 (v. 28-31, övriga helger kl. 11-14)
måndagar	STÄNGT

Observera att helger präglas av gudstjänster och förrättningar. Vi ber övriga besökare att visa hänsyn och iaktta tystnad.

Välkommen in – oavsett om du är på besök, hemma i stan, nyfiken eller troende.

Kyrkbänkarna i Sankta Gertruds kyrka i Västervik är från 1748 och används fortfarande i sitt ursprungliga skick.”
Foto: Monica Lindell Rylén

lever spåren av det förgångna kvar:
markerade platser för präster, kyrkvårdar
eller kungliga besökare vittnar om gamla
traditioner. Trots vår mer informella tid
behåller kyrkbänken sin roll som en
plats för vila, eftertanke och gemenskap.
Den bär inte bara en praktisk funktion
utan rymmer också ett stort estetiskt,
symboliskt och kulturhistoriskt värde.

Nästa gång du sätter dig i en kyrkbänk
– ta ett ögonblick och tänk på allt den
varit med om. Den är inte bara en
möbel, utan ett stycke levande kulturarv.
gudstjänstbesökare, utan kan också ha
ett stort estetiskt och symboliskt värde.

Nästa gång du sitter i en kyrkbänk, tänk
på dess historia och betydelse. Det är
inte bara en möbel, utan en del av vår
kultur och vårt arv.

Josephine Hiller

Ett halvt sekel av gemenskap på pränt!

Visste du att ...

det allra första församlingsbladet
skickades ut till hemmen redan
i februari 1975?

Det betyder att vi nu firar hela
50 år av nyheter, tankar och
gemenskap på pränt!

En halv sekel av tradition alltså!

Te Deum

– en hymn av tacksägelse och glädje

En uråldrig tradition med rötter i 400-talet

Te Deum, som betyder ”Dig, o Gud, lovar vi”, är en av de äldsta och mest kända kristna hymnerna. Den tros ha skrivits redan på 400-talet, antingen av Ambrosius, biskop i Milano, eller Nicetas av Remesiana. Genom århundradena har Te Deum sjungits i kyrkor över hela världen, vid högtider, jubileer och andra tillfällen av tacksägelse och glädje.

Te Deum är inte bara en vacker sång. Det är en teologisk sammanfattning av den kristna tron, en lovsång till Gud Fadern, Sonen och den Helige Ande.

Hymnen uttrycker tacksamhet för Guds skapelse, för Jesu Kristi offer och för hoppet om evigt liv. Den påminner oss om att Gud är närvarande i våra liv, i både glädje och sorg.

Te Deum i Sverige

I Sverige har Te Deum en särskild plats i kyrkliga och kungliga sammanhang. Traditionellt sjungs den vid kungliga dop, bröllop, jubileer och andra viktiga händelser i kungafamiljen. Men Te Deum är inte bara för kungligheter. Den sjungs också i vanliga församlingar, ofta på nyårsafton eller vid andra tillfällen då man vill uttrycka tacksamhet och lovsång.

Det är viktigt att komma ihåg att Te Deum är en tacksägelsegudstjänst som kan anpassas efter det specifika tillfället och platsen. Därför kan det förekomma variationer i när och var Te Deum firas.

Josephine Hiller

Elin på hörnet (forts.)

hade sin trädgårdsservering.

”Där hade Lindvall vid den här tiden sin öltappning och sitt stall,” berättar Sigge Nordahl, ”med bland annat en präktig stallgumse och en berguv som fångats på Torsholmen. Det var verkligen något för grabbarna att titta på.” Sonen i huset, Martin, för liksom Filip Blom och många andra till sjöss, men han stannade utomlands

och gifte sig med en indianska. Kåkbeyggelsen mitt emot Lindvalls öltappning var redan då, precis som tomten är idag, i den Törnerska släktens ägo och beboddes av Åke Törners farfars far, fanjunkare Törner. Båten som ligger i trädgården byggdes av Åkes farfar 1884.

Bengt Rundgren

Kyrktrappan kommer framöver att då och då prydas av intressanta bilder från Mariefreds Hembygdsförening. Till varje bild kommer det att finnas en beskrivning och berättelse sammanställd av Bengt Rundgren, vilket ger en unik inblick i stadens rika historia. Håll utkik!

Sommarmusik

SÖNDAG 29 juni Grabbarna från Eken

"Svenska & irländska visor" – en energifylld och sprudlande musikupplevelse, där man kastas mellan allvar och humor.

SÖNDAG 27 juli Duo Danica & Magnus

"Från Bach till Taube" – klassiska mästerverk och tidlösa visor från både Sverige och Mexiko i sommarstämning.

SÖNDAG 17 augusti Marcel Punt, doktorerad organist

"J.S. Bach – musikens början och slut"

Njut av Bachs vackraste orgelverk genom vilka vi får uppleva allt från innerlig expressivitet till stor dramatik och sprudlande virtuositet.

MARIEFREDS KYRKA

Kl. 18:00 Fri entré

**Svenska
kyrkan**

Lexikon från kyrkbänken

– en väg in i kyrkans språk

Kyrkan har en rik skatt av ord och begrepp som bär på både historia och andlig vägledning. Vissa av dem hör vi ofta i gudstjänster, medan andra kan kännas mer främmande. Men vad betyder de egentligen? Och varför är de viktiga i kyrkans liv?

I denna artikelserie utforskar vi några av de kyrkliga orden. Detta är bara början! I kommande nummer av Kyrktrappan fortsätter vi att fördjupa oss i fler kyrkliga ord, deras betydelse och hur de talar till oss idag. Håll utkik – kanske upptäcker du ett nytt favoritord som berör just dig!

Liturgi

Liturgi är ordningen och ritualerna i kyrkans gudstjänster. Det inkluderar böner, psalmer, bibelläsningar och nattvard. Liturgin skapar en rytm och struktur i det kyrkliga livet och har ofta djupa rötter i traditionen.

Helgelse

Helgelse handlar om att växa i sin tro och att leva ett liv i närhet till Gud. Det innebär en inre process där en kristen strävar efter att följa Jesu exempel i vardagen.

Sakrament

Sakrament är heliga handlingar där Gud verkar genom materiella ting. I Svenska kyrkan finns två sakrament: dopet, där man blir en del av den kristna gemenskapen, och nattvarden, där man tar emot bröd och vin som symboler för Jesu kropp och blod.

Hosianna

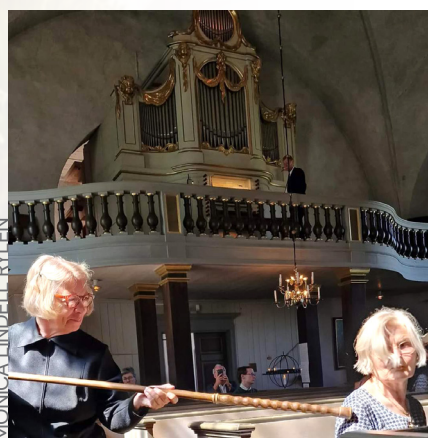
Ordet "Hosianna" betyder "rädda oss" eller "hjälp oss" och används i kyrkliga sammanhang, särskilt under advent och palmsöndagen, för att uttrycka både jubel och bön om frälsning.

Välsignelse

Välsignelse innebär att ta emot Guds nåd och beskydd. Det kan ske genom en präst som uttalar en välsignelse i en gudstjänst, vid ett dop eller en vigsel, men också i det vardagliga livet genom bön.

Kyrkstöt

Kyrkstöt är både namnet på personen som hade uppgiften att väcka dem som somnat under gudstjänsten och själva staven som användes för detta ändamål.

Under jubileumsgudstjänsten förra året fick Jaya Roos axla den historiska rollen som kyrkstöt – en påminnelse om dåtidens sätt att hålla ordning i bänkraderna.

Förr i tiden, särskilt under 1600- och 1700-talet, kunde gudstjänster vara långa och kyrkorna kalla, vilket gjorde att en och annan församlingsmedlem nickade till. Kyrkstöten, som ofta var en äldre man i församlingen, gick runt i kyrkan med sin stav och gav en lätt knuff eller en stöt i golvet för att väcka den sovande.

Staven kunde ha olika utformningar – ibland en mjuk ände för att varsamt väcka kvinnor och en hårdare ände för män. Det var en praktisk och ibland humoristisk del av kyrkolivet förr i tiden.

Källa: Kyrklig ordbok, Verbum; Wikipedia

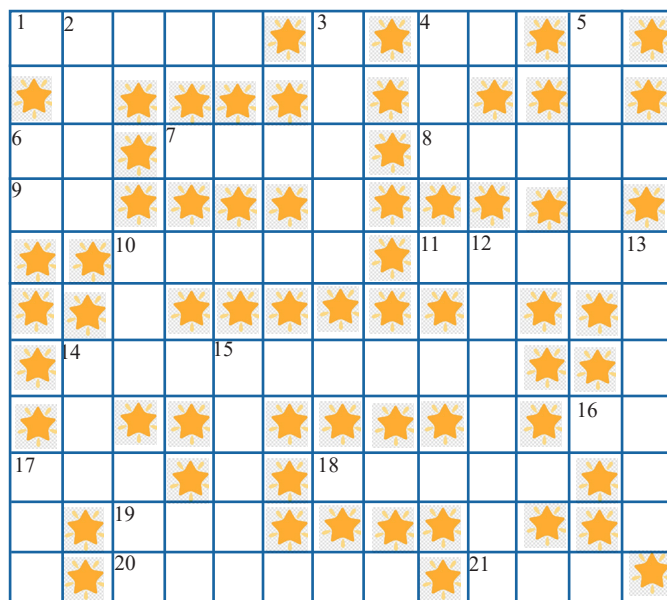

Lilla Kyrktrappan

Josephine Hiller

KORSORD

Facit på sid 23

Vågrätt:

- 1 Jesu mor
- 4 Åkalla Gud
- 6 Något att dricka
- 7 Något du bär på fingret
- 8 En stor byggnad där man sjunger och ber
- 9 Motsatts till flera
- 10 En bok med många berättelser från Gud.
- 11 En sång man sjunger i kyrkan
- 14 Slott vid Mariefred
- 16 Stort träd
- 17 Förutbestämd händelse
- 18 Biblisk kung i Gamla testamente
- 19 Behållare för blommor
- 20 Heligt bord/plats för nattvard
- 21 Färgen på aska

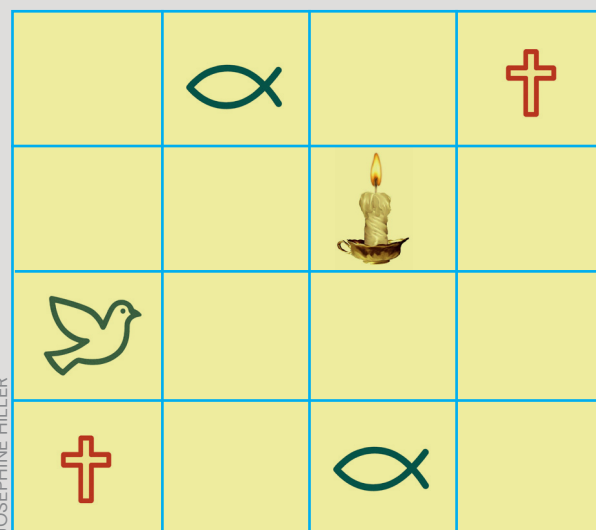
Lodrätt:

- 2 Avslutning på bön.
- 3 Kyrkans stora instrument med pipor
- 4 Läsmaterial
- 5 Vinnarpris
- 10 Smultron, hallon, osv.
- 12 Kollektion eller grupp av föremål
- 13 En av Jesu närmaste vänner
- 14 Skaparen
- 15 En person som leder gudstjänsten
- 17 Ser med

Sudoku

Fyll rutnätet med:

Varje rad och kolumn ska innehålla alla symboler en gång, utan upprepning. Facit finns på sidan 20.

JOSEPHINE HILLER

Vid ett vägskäl – och med blicken bakåt i tacksamhet

Hej Carin!

I år firar vårt kära församlingsblad, Kyrktrappan, sitt 50-årsjubileum. Det är med stor tacksamhet jag blickar tillbaka och ser hur tidningen har utvecklats till det den är idag. Denna resa hade inte varit möjlig utan det förtroende du visade mig redan från början. Du gav mig verkligen fria händer att forma och utveckla Kyrktrappan, och i den processen har jag själv fått växa – både yrkesmässigt och personligt. Ditt förtroende har varit en ständig inspiration och en uppmuntran att alltid göra mitt bästa, vilket jag är djupt tacksam för.

Du har också vågat utmana mig – något som inte bara har drivit mig framåt, utan även gjort att församlingsbladet vuxit till att bli en uppskattad och efterlängtdel av många församlingsbors vardag, oavsett kyrkotillhörighet. Vi får till och med samtal från läsare som undrar var tidningen tagit vägen om den någon gång uteblir!

Vi i redaktionen hyser en stark förhoppning om att Kyrktrappan ska få leva vidare i många år framöver – kanske i en ny form, men med samma hjärta och själ.

Ibland leder livet oss vidare till nya platser och uppdrag. Därför vill jag, å redaktionens vägnar, önska dig all lycka och välsignelse i din nya tjänst. Må din fortsatta resa präglas av glädje, inspiration och meningsfulla möten.

Med varmaste hälsningar och djup uppskattning,

Josephine

Avskedsgudstjänst

Vi firar med en stämningsfull högmässa

Kyrkoherde Carin Zetterberg

håller sin avskedspredikan

Söndag 10 augusti kl. 11
Mariefreds kyrka

Vi bjuder in till gemenskap och förtäring i församlingshemmet efter högmässan – och du som har möjlighet får gärna bidra med något gott till kakbuffén!

Extra sång och musik utlovas!

Anmälan till
mariefreds.forsamling@svenskakyrkan.se
senast mån 28/7

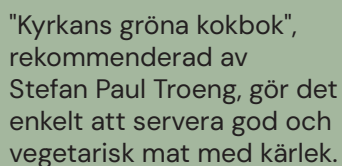
A poster for 'Kyrkkoval' (Church Election) with a purple and white color scheme. It features a large white circle with the word 'Rösta!' (Vote!) in purple. Below it, the text 'Kyrkkoval' is written in large white letters, followed by '8-21 sept 2025' and 'Framtidens församling formas nu. Rösta i kyrkkovallet!' (The future congregation is being formed now. Vote in the church election!).

Rösta!

Kyrkkoval

8-21 sept 2025

Framtidens församling formas nu.
Rösta i kyrkkovallet!

Välkommen!

1	M	A	R	I	A	★	O	★	4	B	E	★	5	P	★	
★	M	★	★	★	★	R	★	O	★	★	O	★	★	★	★	
6	T	E	★	7	R	I	N	G	★	8	K	Y	R	K	A	
9	E	N	★	★	★	★	E	★	★	★	★	★	A	★	★	
★	★	10	B	I	B	E	L	★	11	P	12	S	A	L	13	M
★	★	★	Ä	★	★	★	★	★	★	★	A	★	★	★	A	★
★	★	14	G	R	I	15	P	S	H	O	L	M	★	★	R	★
★	★	★	U	★	★	R	★	★	★	★	★	L	★	16	E	K
17.	Ö	D	E	★	★	Ä	★	★	18	D	A	V	I	D	★	U
G	★	19	V	A	S	★	★	★	★	★	N	★	★	★	S	★
A	★	20	A	L	T	A	R	E	★	21	G	R	Ä	★	★	★

Kontakt

Svenska kyrkan i Mariefred

Bergsgatan 1, 647 30 Mariefred
Mejl: mariefreds.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/mariefred
Tel. 0159 – 101 90, säkrast mån, ons, tors kl 10.00 – 12.00
(ej månd midsommar – aug)

Församlingshemmet

Djurgårdsgatan 11, 647 30 Mariefred
Vardagar, år dörren upplåst är du välkommen in.
Mottagning med personal på plats för frågor, bokningar eller en kopp kaffe: onsdagar kl 17.00 - 19,00 (ej juni – aug),
torsdagar kl 10.00 - 12.00
Husmor Anna Blomstedt, tel. 070-293 04 78

Kyrkogårdsexpeditionen

Besöksadress: Ruddammsgatan 12
Leveransadress: Bergsgatan 1, 647 30 Mariefred
Mejl: mariefreds.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se
Tel. 0159 – 102 69, säkrast mån, ons, tors kl 10.00 – 12.00
Personal kyrkogården:
Arbetsledare Tommy Mattsson, tel. 076-803 55 06,
Malin Baggströms, 076 – 836 97 39,
säsongsanställda: Stina Gustafsson, Jonas Olofsson

Präster & diakon

Kyrkoherde Carin Zetterberg, tel. 076-803 55 01
Komminister Monia Thuresson, tel. 076-803 55 02
Komminister Agnes Recksén / Fängelsepräst
Kriminalvårdsanstalten Bondängen, tel. 076-800 16 24
Diakon Marianne Lindgren, tel. 076-809 96 88

Kör & Musik

Kyrkomusiker Susanne Sand / vuxenkör tel. 076-803 55 03
Kyrkomusiker Frida Stjärnström / ungdomskör, barnkör,
Sång för hälsan tel. 076-803 55 04

Kyrkvaktmästare

Tommy Skymberg /fastighetsansvarig, tel. 076-836 97 38
Elvira Cobello-Pontén
Molly Freij (vikarie)

Barn- och familjeverksamhet

Församlingsassistent Ronja Fangréus / Öppen Förskola, Klubben,
Kyrkfritids, Sommarkollo (föräldraledig).
Ansvarig under ledighet är komminister Agnes Recksén.
Molly Freij (vikarie).
Församlingsassistent Josephine Hiller / Öppen Förskola, barnkör,
Kyrktrappan tel. 076-803 00 88

Konfirmander & Ungdomsverksamhet

Församlingspedagog Anci Näslund / KU, Meditation & Rörelse,
Retreater tel. 076-836 58 00
Församlingsassistent Emilia Fäldt / Kyrkans Ungdom, Skolkontakter
tel. 076-803 61 65

Administration

Kommunikatör Pernilla Axelsson, tel. 073-035 16 30
Kanslist/Utredare Monica Lindell Rylén, tel. 076-803 00 41
Ekonom Helena Müller, tel. 076-803 00 45

Församlingssvårinna Christine Roos, tel. 073-040 68 60

MEJLADRESSER: namn.efternamn@svenskakyrkan.se

Kyrkvårdar

Kontaktperson Lukas Niemi, tel. 073-093 45 67
Anna-Christina Berggren, Agneta Berger, Molly Freij,
Barbro Holmberg, Ellen Nygren, Jaya Roos.

VI FINNS PÅ FACEBOOK

Hitta och följ oss här:
@svenskakyrkanimariefred

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@mariefred_svenskakyrkan
och du taggar oss med
#mariefred_svenskakyrkan

KYRKTRAPPAN

ANSVARIG UTGIVARE

Carin Zetterberg

REDAKTION

Josephine Hiller
Marianne Lindgren
Monica Lindell Rylén

GRAFISK DESIGN

Josephine Hiller

PÅ OMSLAGSBILD

”Sång för hälsan”
Josephine Hiller

TRYCK

Arkitektkopia

NÄSTA FÖRSAMLINGSBLAD
UTKOMMER OMKRING DEN 27 AUGUSTI
MED TEMA: ”KYRKOVAL”

Om du vill bidra med något,
kontakta Josephine Hiller
josephine.hiller@svenskakyrkan.se